

Μετά την εκδρομή στη Θεσσαλονίκη όλο και πιο συχνά σκέφτομαι ότι πρέπει να φύγω από το σπίτι. Αδύναμα σενάρια φυγής με ζεσταίνουν τη νύχτα. Μικρές νέες αποφάσεις ριζώνουν μέσα μου. Διαβάζω με στόχο να περάσω στο Πανεπιστήμιο. Γίνομαι επιμελής στο σχολείο. Συμπληρώνω κενά ύλης και σταματώ το σκασιαρχείο. Δουλεύω ως πωλήτρια στην διάρκεια των σχολικών διακοπών. Ψωνίζω τρόφιμα και κάνω δουλειές στο σπίτι. Δεν ζητάω τίποτα για να μην νιώθω ότι τους είμαι βάρος.

Αρχικά ο Πατέρας μου απαγορεύει να ασχοληθώ με την τέχνη. Ασκεί βέτο. Πασχίζω να καταλάβω το γιατί μα κάτι μονίμως μου διαφεύγει. Υφίσταμαι εξευτελισμούς. Ξεχνώ τους τωρινούς. Θυμάμαι τους παλιούς. Αυστραλία. Γράφω ιστορίες. Τις κρύβω κάτω από το στρώμα του κρεβατιού για να μην τις βρει κανείς. Ο Πατέρας κρατάει στα χέρια του τις ιστορίες μου. Παρακολουθώ τις φωνές του και τα χάρτινα σχήματα που δημιουργούνται στο πάτωμα. Ένας χοντροκομμένος χαρτοπόλεμος. Αφρισμένα κύματα σε σκοτεινή θάλασσα. Άσπρα προβατάκια σε λιβάδι. Νιφάδες χιονιού σε τσιμεντένια αυλή. Λευκές μαργαρίτες σε πράσινο αγρό. Λευκές σταυροβελονιές σε κόκκινο πανί. Ελλάδα. Τρίτη γυμνασίου. Ο Πατέρας έχει λείψει πάνω από ένα χρόνο στην Αυστραλία για να μπορέσουν να ξεχρεώσουν το σπίτι που χτίζουν στην Ελλάδα αυτή τη φορά. Η Μητέρα δεν με ενημερώνει για την επιστροφή του. Ο αιφνιδιασμός αφαιρεί την όποια δυνατότητα προετοιμασίας ή άμυνας. Κοιμάμαι. Ξυπνάω από φωνές και βρισιές. Ο Πατέρας σχίζει και πετάει στο πάτωμα τα βιβλία μου. Κατεβάζει αφίσες, αδειάζει συρτάρια, τσαλακώνει σχέδια. Βομβαρδισμένο τοπίο. Το κρεβάτι μου στη μέση σαν σχεδία σε φουρτουνιασμένη θάλασσα. Τα χέρια του μεταμορφώνονται σε τανάλιες γύρω από τον λαιμό μου. Σπαρταράω σαν ψάρι. Τα χέρια του Πατέρα ίσον ατσάλι. Αργότερα όταν θα με χαιρετάει ή θα κάνει κάποια δειλή απόπειρα να μ' αγκαλιάσει θα νιώθω σαν να με διαπερνά ηλεκτρικό ρεύμα. Θα νιώθω κρύο. Θα αποτραβιέμαι. Αυτόματη, αντανάκλαστική κίνηση. Μνήμη γρήγορη. Μνήμη σωματική. Η Μητέρα παρατηρεί τα δρώμενα πάντοτε αμίλητη από την πόρτα. Δημοτικό. Γυμνάσιο. Λύκειο. Χέρια τανάλιες γύρω από το λαιμό μου και ψυχρό θεατή τη Μητέρα. Καθώς μεγαλώνω μερικές φορές καταφέρνω να ξεγλιστρήσω σα χέλι. Επιστρατεύω άμυνες θηλαστικών, αντιδράσεις του συμπαθητικού νευρικού συστήματος όπως φυγή ή μάχη. Φωνάζω. Σπρώχνω. Τρέχω. Ξεφεύγω για λίγο. Μετά από κάθε μάθημα ανυπαρξίας μου δίνει χρήματα.

Ο Πατέρας δηλώνει ότι δεν πρόκειται να πληρώσει τα μαθήματα σχεδίου. Μετά μου λέει θα πεινάσω, θα καταλήξω στο δρόμο σαν τις άστεγες γυναίκες στην Ομόνοια. Από τότε κοιτάζω τις άστεγες γυναίκες και φοβάμαι. Φοβάμαι και τους άστεγους μεθυσμένους άντρες. Στέκομαι

δίπλα σε έναν άστεγο άντρα. Είναι βρώμικος, και μεθυσμένος και βρίζει. Καταγράφω την κάθε μικρή λεπτομέρεια, τα μαύρα και σκληρά νύχια των ποδιών του, τις βαθιές χαρακιές του προσώπου του, τους πόρους με το μαύρο σμήγμα, το τραχύ δέρμα των χεριών, τα βρώμικα μαλλιά, τις λεπτομέρειες των ρούχων, των κουμπιών, των οσμών, των ήχων, του δαπέδου. Μετά παρατηρώ τα παιδικά μου παπούτσια, τις βαμβακερές λευκές κάλτσες, το δέρμα μου, τους χτύπους της καρδιάς μου. Κι αυτή η μνήμη μοιάζει με χοντρό εξώφυλλο κάποιου βιβλίου ή την κορυφή ενός ετοιμόρροπου παγόβουνου.

Η Αδελφή μου λέει ότι είναι μάταιο να γίνω ζωγράφος γιατί ποτέ δεν θα καταφέρω να φθάσω κάποιον μεγάλο καλλιτέχνη. Τον Λεονάρντο Ντα Βίντσι ή τον Ρέμπραντ, λόγου χάρη. Ποτέ δεν θα γίνω καλή. Ποτέ δεν θα σχεδιάζω τόσο γρήγορα ή καλά όσο αυτή. Δεν αξίζει να είμαι μια μετριότητα. Καλύτερα ένα τίποτα. Πολλά χρόνια αργότερα εν ώρα εργασίας σκισάρω βιαστικά το πρόσωπο της κι ένα λαγό πάνω σε ένα πορτραίτο του Ρέμπραντ. Με στυλό, όπως με μάθαινε μικρή να ζωγραφίζω ο Πατέρας. Τρέξε λαγέ, Τρέξε. Χώσου βαθιά σε σκοτεινά λαγούμια. Αρκεί να μην θυμάσαι. Χαρίζω στη Μητέρα μια ζωγραφιά που έφτιαξα στο σχολείο για την Γιορτή της Μητέρας. Η δασκάλα μου λέει ότι είναι πολύ όμορφη, θα χαρεί η μαμά σου. Η Μητέρα την τσαλακώνει και μετά την πετάει. Μετά μου θυμίζει πάλι ότι κάπου έχω έναν χαμένο αδελφό. Άλλος ένας λάκκος με κινούμενη άμμο. Το βράδυ λέω την προσευχή μου. Η Μητέρα με παρατηρεί από την πόρτα. Να θυμάσαι ότι η Παναγία δεν αγαπάει τα κακά παιδιά. Ερημιά.

Αρκετοί καθηγητές με αποτρέπουν από το να δώσω εξετάσεις στο πανεπιστήμιο. Ο θεολόγος ρωτάει τη γνώμη μου για τις εκτρώσεις. Του λέω ότι ίσως οι γυναίκες θα πρέπει να έχουν δικαίωμα επιλογής. Μόλις εξασφάλισες ένα 14 στο μάθημα των θρησκευτικών μου λέει. Η γυναίκα του, καθηγήτρια Νεοελληνικών, μας αναθέτει να γράψουμε μια σειρά εκθέσεων για σημαντικές ή διάσημες γυναίκες. Διαλέγω την Αντιγόνη του Σοφοκλή, την Ρόζα Λούξεμπεργκ και την Εβίτα Περόν. Έξαλλη μου επιστρέφει τις εκθέσεις αβαθμολόγητες και μου προτείνει να γράψω για την Παναγία. Χρησιμοποιεί την τακτική των αβαθμολόγητων εργασιών συχνά. Εν αντιθέσει με τον Πατέρα δεν έχει το θάρρος να σχίσει ή να πετάξει, μπορεί όμως να ακυρώσει και να διαγράψει. Κάποιος καθηγητής με χοντρούς μυωπικούς φακούς και μαύρο κοκάλινο σκελετό αναλύει την σημαντικότητα του σεβασμού της κοινωνικής ιεραρχίας. Με ρωτάει αν έχω γνώση της δικής μου προκαθορισμένης θέσης στο κοινωνικό σύμπαν. Γελάει. Παρόμοιες αφηγήσεις σε βάθος χρόνου με εναλλαγή λέξεων, προσώπων, σωμάτων, φωνών, χειρονομιών. Στη διάρκεια του διαλλείματος κάποια καθηγήτρια ψάχνει την σάκα μου και βρίσκει μια

εφημερίδα. Στη συνέχεια με στέλνει στο γραφείο του διευθυντή. Παρακολουθώ έκπληκτη από την πόρτα καθώς κάποια άλλη καθηγήτρια ξεφυλλίζει κάποιο πρόχειρο τετράδιο στο οποίο όταν βαριέμαι σκισσάρω πρόσωπα ή φτιάχνω σκαριφήματα καθηγητών. Επεξεργάζεται και ένα μισοφαγωμένο σάντουιτς αφημένο πάνω στο θρανίο. Κάπου βαθιά στο μυαλό μου νομίζω ότι ξέρω γιατί συμβαίνουν όλα αυτά, γιατί είμαι ένας κινητός στόχος με καρφωμένα βέλη σε όλους τους ομόκεντρους κίτρινους και γκριζούς κύκλους μου. Κάπου βαθιά στο μυαλό μου δίνω μια υπόσχεση να μην παραιτηθώ από εμένα. Να μην επιτρέψω την ολική άλωση ή τον αφανισμό.....

Ο ρατσισμός, οι διακρίσεις, οι προκαταλήψεις και η πνευματική εξόντωση συχνά είναι έμμεσες, διακριτικές, υπόγειες διαδικασίες και ως εκ τούτου πιο διαβρωτικές και επικίνδυνες. Διασταυρώνονται με ιδιωτικές πληγές και οικογενειακά μυστικά και δημιουργούν ένα σκληρό συρματοπλεγμα.

Στόχευση σε εκπαιδευτικά πλαίσια σε βάθος χρόνου. Διακρίσεις και εξευτελισμοί στο σχολείο. Ατυχήματα έξω από σχολές για να ριζώνει ο φόβος και να τρέπομαι σε άτακτη φυγή. Ατυχήματα μετά από πορείες διαμαρτυρίας. Ατυχήματα εκδρομικά. Άρνηση εκπαιδευτικών τίτλων. Άρνηση ιθαγένειας. Μια ακολουθία αναντρων σε κάθε γωνία από γειτονιά σε γειτονιά. Ένα συνεχές σφυροκόπημα. Απώλειες απανωτές. Να μην έχεις που να σταθείς. Μα εσύ επιμένεις γιατί είσαι άνθρωπος. Γιατί δεν χρωστάς τη ζωή σου σε κανέναν.

Τους τελευταίους μήνες του λυκείου με τυλίγει μια κρύα κούραση μα και μια ζεστή ελπίδα επικείμενης φυγής. Το βράδυ κουλουριάζομαι σαν έμβρυο προσπαθώντας να ζεσταθώ και να βρω καταφύγιο στον ανασφαλή εαυτό μου. Αποκοιμιέμαι τις πρωινές ώρες. Προσπαθώ συνεχώς να προστατευτώ από το επόμενο χτύπημα τους. Από το επόμενο ψέμα τους. Από την επόμενη ιστορία τους. Είναι όμως μια άνιση μάχη που ουσιαστικά ποτέ δεν κερδίζω. Η Μητέρα με φωνάζει μούλικο όλο και πιο συχνά. Μου ψιθυρίζει ότι δεν θα μου επιτρέψει να κάνω παιδιά. Μου λέει αδιάφορα ότι ακόμη κι αν σπουδάσω δεν θα μου επιτρέψει κανείς να εργαστώ. Όλες οι πόρτες θα είναι κλειστές. Εναποθέτει τους πόνους της και το στρίμωγμα της πάνω στους ελαφρώς ανορεξικούς ώμους μου. Κυρίως το πρωί, πριν το σχολείο. Δεν αναρωτιέμαι γιατί. Ξέρω. Απλώς δεν θυμάμαι. Είμαι επιλεκτικά αφηρημένη. Λόγω της εκπαίδευσης του περιβάλλοντος μου αλλά και εξ' ανάγκης επειδή προς το παρόν θέλω οπωσδήποτε να επιβιώσω. Και μετά να ζήσω. Μαθαίνω πως οι λέξεις μπορούν να κόψουν το σώμα και το νου στα δυο σα μεταλλική λεπίδα. Αναίμακτα. Κάθε πρωί πηδάει μες το σχολικό σάκο μου κι ένας νέος βάτραχος. Χρόνια αργότερα ζωγραφίζω παραλλαγές του

ίδιου θέματος. Τον εαυτό μου παιδί με ένα βάτραχο κολλημένο στην πλάτη σα βδέλλα. Μια γυναίκα κάτω από την σκιά ενός πελώριου βατράχου. Ένα κορίτσι που προσεύχεται και δυο βατράχια. Μια σκηνή επώασης βατράχων.....

Δεκαετίες αργότερα σε ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα κάποιοι ανησυχούν μήπως γράψω βιβλίο και κάποιοι άλλοι μήπως δημιουργήσω χρωματιστά αποτυπώματα των πληγών σε καμβά ή αφήσω ίχνη από μαύρο κάρβουνο και γκρίζο μολύβι σε πολυκαιρισμένο κίτρινο χαρτί.....